

NOKUTs tilsynsrapporter

Kunstfotografi

Norsk Fotofagskole AS

April 2014

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å godkjenner nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstillere nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Tilbyder/Utdanningssted:	Norsk Fotofagskole AS / Trondheim
Utdanningstilbudets navn:	Kunstfotografi
Nivå/fagskolepoeng:	120
Undervisningsform:	Stedbasert
Sakkyndige:	Aurora Sandlilje, kunstner Per Anders Rosenkvist, høgskolelektor ved Høgskolen i Oslo og Akershus
Dato for vedtak:	22.04.2014
NOKUTs saksnummer	13/690

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av et utdanningstilbud. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering, for å avklare om forutsetningene er til stede for videre behandling jevnfør NOKUTs «Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning», kapittel 4. I den innledende vurderingen ser NOKUT blant annet på om styringsordning og reglement er tilpasset utdanningstilbudet og om tilbyder har et tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstillende forutsetningene for behandling blir videre vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot 17 likeverdige faglige kriterier nedfelt i NOKUTs retningslinjer, kapittel 7.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Kunstner, Aurora Sandlilje
- Høgskolelektor, Per Anders Rosenkvist, Høgskolen i Oslo og Akershus

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et utkast til tilsynsrapport (kapittel 3 i denne rapporten) til tilbyder for kommentarer. Tilbydere kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingen fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

I denne rapporten er alle vurderingene som danner grunnlag for godkjenningen samlet. Tilbyder plikter å gjennomføre utdanningstilbudet slik det fremgår av denne rapporten og søknaden som ligger til grunn. Studenter kan lese rapporten for å få inntrykk av hvilken utdanningskvalitet de kan forvente. Yrkeslivet og andre samfunnsgrupper kan også orientere seg om den sluttkompetansen studentene sitter igjen med, og innholdet i utdanningen.

Lysaker, 22. april 2014

Terje Mørland
direktør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	1
1.1	<i>Informasjon om tilbyder og utdanningstilbudet</i>	1
2	Innledende vurdering	2
2.1	<i>Rammebetingelser – krav til søknaden</i>	2
2.2	<i>Styringsordning og reglement</i>	2
3	Sakkyndig vurdering av utdanningstilbudet	4
3.1	<i>Oppsummering</i>	4
3.2	<i>Læringsutbytte og kvalifikasjoner</i>	4
3.3	<i>Faglig innhold</i>	8
3.4	<i>Undervisning, tilrettelegging og arbeidsformer</i>	14
3.5	<i>Eksamen og vitnemål</i>	18
3.6	<i>Infrastruktur</i>	19
3.7	<i>Oppsummerende vurdering og konklusjon fra de sakkyndige</i>	21
4	Tilsvarsrunde	23
4.1	<i>Søkerens tilbakemelding</i>	23
4.2	<i>Sakkyndig tilleggsvurdering</i>	27
4.3	<i>NOKUTs tilleggsvurdering av reglementet</i>	30
4.4	<i>Tilsvar til NOKUTs tilsagn om godkjenning av utdanningen</i>	32
5	Vedtak	32
6	Dokumentasjon	32
	<i>Vedlegg 1:</i>	33
	<i>Vedlegg 2:</i>	34

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningstilbudet

Norsk Fotofagskole AS (NFFS) søkte NOKUT 13. september 2013 om godkjenning av fagskoleutdanningen 2 år *Kunstfotografi*. Utdanningstilbudet gir 120 fagskolepoeng over to år på heltid. Undervisningen vil gis stedbasert i Trondheim, og det er søkt godkjenning for 20 + 20 studenter.

Søker har allerede fire godkjente fagskoletilbud:

- fagfotograf
- fagutdanning i kunst - toårig
- kunstfotografi
- makeup og styling

NOKUT har gjennomgått søkers hjemmesider, <http://www.fotofagskolen.no/>. Tilbyder gir ikke informasjon om utdanningstilbudet som de har søkt godkjenning for på hjemmesidene. Det som står på hjemmesidene om tidligere godkjente tilbud og opptakskrav til utdanningene samstemmer med den informasjon NOKUT har. Hjemmesidene inneholder ikke informasjon som kan føre til misforståelse om bruk av fagskolebegrepet.

Forutsetningene er til stede for videre behandling, jf. NOKUTs «Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning» (NOKUTs retningslinjer), kapittel 4.

2 Innledende vurdering

2.1 Rammebetingelser – krav til søknaden

- Søker må beskrive og dokumentere kvaliteten på utdanningstilbudet i henhold til NOKUTs mal for elektronisk søknad.
- Det må fremgå av søknaden at utdanningstilbudet er innenfor rammen av minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning.
- Søknaden skal sannsynliggjøre at utdanningstilbudet bygger på fullført videregående opplæring og at utdanningstilbudet er yrkesrettet.
- For tilbydere som ikke helt ut er eid av staten, fylkeskommune eller kommune må søker / tilbyder være registrert i Enhetsregisteret.

Presentasjon og vurdering

NOKUT har vurdert søknaden ut fra nevnte forutsetninger. Rammebetingelsene er til stede for at søknaden skal kunne behandles av NOKUT.

Konklusjon

Tilbyder oppfyller rammebetingelsene for videre saksbehandling.

2.2 Styringsordning og reglement

2.2.1 Reglement

Presentasjon og vurdering

Tilbyder fikk i brev datert 18. oktober 2013 informasjonen om endringer som måtte gjøres i reglementet. NOKUT mottok revidert reglement 20. november 2013, godkjent av fagskolens styre 13. november 2013.

Tilbyders reglement dekker i hovedsak de forholdene som NOKUT etterspør, jf. NOKUTs retningslinjer kapittel 5 og NOKUTs elektroniske søknadsskjema. Det er ikke funnet forhold som strider med bestemmelsene i forvaltningsloven. Reglementet fremstår som oversiktlig og ryddig. Tilbyder har gjort en god jobb i å rette opp forholdene som ble påpekt i brevet av 18. oktober 2013. Det gjenstår imidlertid et behov for noe korrigerende og én vesentlig endring.

Opptakskrav

I brevet av 20. november 2013 til NOKUT med revidert reglement, oppgir tilbyder at de avventer svar på en søknad om vesentlig endring av opptakskrav i reglement (jf. NOKUTs sak 13/653) før de eventuelt gjør som påpekt i vårt brev av 18. oktober 2013.

Søknaden om vesentlig endring av opptakskravene til de allerede eksisterende utdanningene *kunsthøfografi* og *makeup & styling* ble vedtatt avvist. Begrunnelsen var at søknaden ikke inneholdt faglig informasjon, så sakkyndige ikke kunne vurdere om endringen virker faglig tilfredsstillende, jf.

NOKUTs sak 13/653-2. Derfor må tilbyder gjøre endringer i reglementet, så opptakskravene gjengir korrekt hva som er mulig.

Innpassing og fritak

I § 2.5 om innpassing og fritak er det nødvendig med en korrigerende. Vi presiserer at forskjellen mellom innpassing og fritak, i henhold til forskriften, er følgende: Innpassing kan gis til studenter som har tatt en *lignende eller tilsvarende fagskoleutdanning*. Fritak gjelder godkjenning av *andre typer utdanning*, eller realkompetanse, til å bli del av den aktuelle fagskoleutdanningen. Annen relevant utdanning/kompetanse er for eksempel utenlandsk utdanning, folkehøyskole, voksenopplæring eller høyere utdanning på samme eller beslektet fagområde.

Utstedning av vitnemål

I reglementet har tilbyder skrevet: «For at en fagskole skal kunne utstede vitnemål eller annen dokumentasjon for fullført utdanning, må minst 30 av fagskolepoengene som skal inngå i beregningsgrunnlaget, være avlagt ved skolen.» Vi foreslår at «en fagskole» endres til «Norsk Fotofagskole» for å presisere.

Konklusjon

Reglementet er ikke funnet tilfredsstillende.

Tilbyder må:

- endre opplysningene om opptakskrav så de gjengir korrekt hva som er mulig
- tydeliggjøre forskjellen mellom innpassing (av lignende eller tilsvarende fagskoleutdanning) og fritak (på grunnlag av andre typer utdanning eller realkompetanse)

Tilbyder bør endre ordlyden i bestemmelsen om utstedelse av vitnemål.

3 Sakkyndig vurdering av utdanningstilbudet

Kriteriene i dette kapitlet, 1-18, er likeverdige. Det vil si at de sakkyndige må finne at alle kriteriene er tilfredsstillende oppfylt for at utdanningstilbudet skal kunne godkjennes som fagskoleutdanning. Kriteriene står skrevet i NOKUTs retningslinjer kapittel 7. Kriterium 5, om nasjonale krav, er irrelevant og derfor ikke vurdert.

3.1 Oppsummering

Fotofagskolen i Trondheim søker om godkjenning av studietilbudet 2 år Kunstfotografi. Skolen har lang erfaring med fagskoleutdanning, og har også en toårig fagfotoutdanning som har et godt renommé.

Skolen har tidligere fått godkjent et ettårig studieløp i kunstfotografi, og søknaden om toårig studieløp er en utvidelse av det ettårige studiet. Studentene skal etter endt utdanning kunne finne en yrkesvei som kunstfotografer.

Norsk Fotofagskole har lagt en studieplan til grunn som vi mener er svært god med tanke på studentenes progresjon sett fra et kunstfaglig ståsted. Det er også gode rutiner for tilpasning av opplæringen. Fagplanen er delt inn etter emner som i all hovedsak er relevante og viktige på fagfeltet.

Men det er punkter i NFFS' søknad som vi mener trenger mer arbeid. Vi ser at det er mangler ved planen med tanke på salg, markedsføring og entreprenørskap. Det er også en del forvirring rundt begrepene vurdering og evaluering, og vi savner kravspesifikasjoner for emnene og eksamen. Det er også viktig at det anslås tydeligere hvor mye arbeid studentene kan forvente seg i løpet av studieløpet.

Dermed er ikke alle kriteriene for søknaden oppfylt, og vi kan med dette ikke godkjenne studietilbudet slik det nå er utformet. Vi mener imidlertid at tilbyder har mulighet til å rette opp det vi har påpekt i en tilsvarsrunde.

3.2 Læringsutbytte og kvalifikasjoner

3.2.1 Utdanningstilbudets navn (kriterium 1)

«Utdanningstilbudets navn skal være dekkende for innholdet og den yrkeskompetansen utdanningstilbudet gir.»

Presentasjon

Utdanningstilbudets navn er: *2 år Kunstfotografi*.

Tilbyder begrunner i søknaden sitt valg av navn. Navnet beskriver en fagskoleutdanning innen kunstfotografi, som gir studenten fotokunstfaglig og fotografisk kunnskap og eget kunstnerisk uttrykk.

Vurdering

Navnet på utdanningstilbudet er dekkende for innholdet, fordi det gjenspeiler den kompetansen studentene skal ha etter endt utdanning.

Vi gjør imidlertid oppmerksom på at NOKUT ikke tillater navn som inneholder begrepet «fagskoleutdanning» eller utdanningslengde, «2 år» må derfor fjernes fra navnet.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må fjerne «2 år» fra utdanningstilbudets navn.

3.2.2 Læringsutbytte (kriterium 2)

«Læringsmål skal gjelde for hele utdanningstilbudet og beskrive forventet oppnådde kvalifikasjoner, spesifisert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Kvalifikasjonene må være på tertiært nivå, det vil si på nivået over det som oppnås i videregående opplæring.»

Presentasjon

Tilbyder beskriver i søknaden utdanningstilbudets læringsutbytte og hvilke kvalifikasjoner det forventes at studenten har oppnådd etter endt utdanning. Læringsutbyttet er organisert i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Under disse er det oppført henholdsvis *kunnskapsmål*, *ferdighetsmål* og *kompetansemål*.

Utdanningstilbudet skal gi studentene fotokunstfaglig og fotografisk kunnskap, ferdigheter til å etablere egen kunstnerisk praksis og fungere i arbeidslivet hvor det kreves fotokunstnerlig og fotografisk kompetanse, og et grunnlag for å søke høyere kunstutdanning. Studentene skal også kunne reflektere kritisk over eget og andres fotokunstfaglige og fotografiske arbeider.

Vurdering

Studentenes læringsutbytte er relevant for en fremtidig yrkeskarriere som fotokunstner, fotograf eller yrker som krever fotokunstfaglig kompetanse, og et grunnlag for å søke høyere kunstutdanning. Studentenes evne til å reflektere over eget og andres fotokunstfaglige og fotografiske arbeider er tilfredsstillende beskrevet i læringsutbyttebeskrivelsen.

Under *kunnskaper*, anbefaler vi at det legges vekt på at studenten skal *ha kunnskap om grunnleggende teknikker og programvare for layout og presentasjon*, og ikke bare «kjenne til» som det står beskrevet i søknaden. I et annet kulepunkt under *kunnskap*, anbefaler vi tilsvarende forandring: *ha kunnskap om lover og regler for etablering av egen virksomhet, kontrakter for fotograf/kunstner og prinsippene for enkel kalkulasjon og prising av verk*, og ikke bare «kjenne til» som det står beskrevet.

Under punktet *ferdigheter*, savner vi ferdigheten å beherske økonomiplanlegging, salg og markedsføring av fotografiske og fotokunstnerlige tjenester og verk. Studentene på utdanningstilbudet

vil gå ut i et vanskelig og konkurranseutsatt arbeidsliv, og kunnskapen om entreprenørskap er viktig for å «etablere egen kunstnerisk praksis», slik det står i søknaden.

Generell kompetanse er godt beskrevet av tilbyder.

Vi mener at læringsutbyttet må skrives om slik at det er tydelig at oppnådd kunnskap ligger på nivåer fagskoleutdanning 2 i NKR. I tillegg må det fremkomme i læringsutbyttebeskrivelsen at studentene er i stand til å etablere egen praksis.

Slik det fremstår av søknaden, har tilbyder kategorisert læringsutbytte i tråd med kravene i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Tidligere terminologi, med «læringsmål» i stedet for «læringsutbytte» henger likevel fortsatt igjen. Dette må rydde opp i.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- endre beskrivelsen av læringsutbyttet
- rydde opp i terminologien for læringsutbytte

3.2.3 Utdanningstilbudets relevans (kriterium 3)

«Tilbyder skal synliggjøre at utdanningstilbudet har relevans i forhold til nærings- og samfunnsliv.»

Presentasjon

Tilbyder beskriver at utdanningstilbudet vil gi studentene relevant læringsutbytte etter endt utdanning. I følge tilbyder vil studentene være i stand til å etablere egen kunstfotografisk praksis og fungere i arbeidslivet hvor det kreves fotokunstnerlig og fotografisk kompetanse. Utdanningen skal også være et tilbud som videreutdanning for kunstnere og yrkesfotografer, samt være et godt grunnlag for å søke til høyere utdanning innenfor kunst.

I følge tilbyder er kunstfaglig kompetanse etterspurt i reklame, informasjon, kommunikasjon, media, film, internett og grafisk design.

Vurdering

Tilbyder skriver i innledningen til kriterium 3 at «Norsk Fotofagskole ser på kultur og kunst som en selvstendig arena for å utvikle samfunnets identitet, sikre gode vilkår for ytringsfriheten i det offentlige rommet og en levende kulturell infrastruktur». Vi er enig med tilbyder. Kunst- og kulturfeltet er viktig for et levende samfunnsliv, men det er økonomisk vanskelig å etablere seg som kunstner eller kulturarbeider i nærings- og samfunnslivet. Vi mener at det kunstfaglige ved utdanningstilbudet er tilfredsstillende for å etablere egen kunstfotografisk praksis, hvis det i studieplanen legges litt mer vekt på salg og markedsføring og kunnskap om entreprenørskap. Per nå kan vi imidlertid ikke se at studenter ved denne utdanningen erverver tilstrekkelig med kompetanse for å etablere egen kunstnerisk praksis (se også kriterium 2).

Tilbyder viser til at kunstfaglig kompetanse er etterspurt i reklame, informasjon, kommunikasjon, media, film, internett og grafisk design. Vi er enig med tilbyder, innenfor de nevnte områdene finnes det jobber for en nydannet student.

Vi mener utdanningstilbudet er tilfredsstillende for å søke til høyere kunstutdanninger, og som tilbud til allerede utøvende kunstnere og fagfotografer, slik tilbyder beskriver. Fagskoleutdanningen skal imidlertid være en selvstendig yrkesrettet utdanning, som gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten å måtte ha ytterligere opplæring.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må legge større vekt på salg og markedsføring, og kunnskap om entreprenørskap i studieplanen (kriterium 6) og læringsutbytte (kriterium 2).

3.2.4 Opptakskrav (kriterium 4)

«Opptakskravet skal samsvare med det faglige innholdet og de læringsmål som utdanningstilbudet bygger på.

- Utdanninger i fag/fagområde som på videregående opplæringsnivå ender med fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse, skal på fagskolenivå bygge på fag- eller svennebrevet, yrkeskompetansen eller tilsvarende realkompetanse.
- Realkompetansevurdering av søkere skal skje etter gitte retningslinjer som inneholder informasjon om hvilke fag og kvalifikasjoner i det formelle opptaksgrunnlaget som vurderes og hvordan nivået på kvalifikasjonene i realkompetansesammenheng fastsettes.»

Presentasjon

Studenter som søker utdanningen har tre forskjellige muligheter å søke på grunnlag av:

- 1) generell studiekompetanse
- 2) treårig videregående opplæring fra Medier og kommunikasjon
- 3) realkompetanse

Opptakskravene er beskrevet i søknaden og utdanningens reglement. Alternativ 2 er ikke konsekvent beskrevet. I søknadsskjemaet står det som ovenfor, men i reglementet står det i tillegg «...eller Design og håndverk».

Søkere til utdanningen må legge ved portfolio/arbeidsprøver til søknaden. Kvalifiserte søkere vil bli innkalt til en personlig samtale der de kan uttrykke sin motivasjon og modenhet. Fagskolen på sin side vil i samtalen informere om det som kreves i utdanningen, og realitetsorientere søkere om videre karrieremuligheter innenfor fagfeltet.

Ved opptak på grunnlag av realkompetanse legger utdanningen vekt på at søker har relevant arbeidserfaring, deltatt i kurs og workshops innenfor fagfeltet, eller har utdanning fra folkehøgskoler, fagskoler, og andre norske eller utenlandske utdanninger med relevante fag.

Vurdering

Tilbyder redegjør godt for opptakskravene.

Det er bra at utdanningen krever en portfolio/arbeidsprøver fra alle søkere, og i tillegg har en personlig samtale før endelig opptak. Dette sikrer at alle søkere har et faglig høyt nivå.

For øvrig er det en sammenheng mellom opptakskrav, utdanningens læringsutbytte og faglig innhold.

I søknadsskjemaet oppgis ikke design og håndverk som alternativ for opptak til *kunsthøyskole*. Vi antar derfor at design og håndverk i reglementet står som del av opptakskravene til den omsøkte utdanningen, fordi *kunsthøyskole* er gruppert sammen med *makeup & styling*. Tilbyder må tydeliggjøre om design og håndverk kvalifiserer til opptak på *kunsthøyskole*.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må tydeliggjøre om design og håndverk kvalifiserer til opptak på *kunsthøyskole*.

3.3 Faglig innhold

3.3.1 Planen for utdanningstilbudet (kriterium 6)

«Planen for utdanningstilbudet skal beskrive utdanningstilbudet som en helhet og må:

- inneholde navn, mål, omfang, faglig innhold - herunder praksis, lærestoff, undervisningsformer og arbeidsmetoder lærerstøttet undervisning og selvstudier/egenarbeid, forventet arbeidsmengde for studentene og vurderingsordninger.
- beskrive sammenhengen mellom de forskjellige fag, deler og kvalifikasjoner som inngår eller kan inngå i utdanningstilbudet.
- være utformet slik at studentene kan kontrollere at de får det utdanningstilbudet de er lovet.»

Presentasjon

Tilbyder presenterer en egen studieplan som inneholder kapitlene:

- innledning,
- mål for utdanningstilbudet
- utdanningstilbudets organisering og arbeidsformer
- utdanningstilbudets Læringsmål
- semesterplan
- fagplan/ emnebeskrivelser
- eksamensform/ Avgangsutstilling
- oversikt over lærestoff

Utdanningens navn, *2 år Kunsthøyskole*, er synlig på forsiden av planen og under innholdsfortegnelsen. Utdanningens navn brukes også gjennomgående i studieplanen.

Utdanningstilbudet blir i søknaden beskrevet som stedbasert, og skal være tilrettelagt for 20 + 20 studenter.

Tilbyder definerer de overordnede læringsutbyttene innledende i studieplanen. Det er et eget kapittel «*Utdanningstilbudets læringsmål på kunnskaper, ferdigheter og kompetanse*». Her beskriver tilbyder læringsutbyttene delt inn i kunnskapsmål, ferdighetsmål og kompetansemål. Læringsutbyttene beskrives også i kapitlet «*Fagplan/Emnebeskrivelse*». Her er læringsutbyttene delt inn i kunnskapsmål, ferdighetsmål og kompetansemål innen hvert emne. Vi viser for øvrig til kriterium 2 for vår vurdering av læringsutbyttebeskrivelser.

Tilbyder har delt inn studieplanens hovedstruktur inn i *Gjennomgående kurs, Emne A, B og C*, og en fordeling på semestre i Emne 1–16. Tilbyder har delt opp emnene i timetall som summeres opp til å bli 3000 timer på 2 år. Det er beregnet 800 timer lærerstyrt undervisning, definert som forelesninger, 1000 timer praktisk undervisning og veiledning, 800 timer til oppgaveløsninger og 350 timer definert som avgangsutstilling og eksamen.

Hvert av emnene i de «*gjennomgående kursene*» har fastsatt studiefagpoeng. *Emne A, «Kunstteori og praksis»* gir 10 studiefagpoeng, og undervises fra 1–4. semester. *Emne B, «Fotohistorie»*, gir 6 studiefagpoeng, og undervises i 1.–2. semester av utdanningen. *Emne C, «Postproduksjon»*, gir 10 studiefagpoeng, og undervises i 1.–4. semester.

Videre presenteres 16 emner presentert i tabeller, der det kommer fram antall studiefagpoeng per emne, tidsbruk, undervisningens innhold og form, samt læringsutbytter differensiert i kunnskapsmål, ferdighetsmål og kompetansemål. Emnene har ulik varighet. Enkelte emner varer i to uker, mens øvrige emner varer i 3–5 uker. I studieplanen grunngis dette med at noen emner er av mer teknisk og øvelsesbasert karakter kan være 2 uker. Som hovedregel mener tilbyder at emneperioder på 3–5 ukers varighet er optimalt. Dette baserer tilbyder på erfaringer ved skolen.

Lærestoffet skolen bruker *består av tekst, illustrasjoner, fotografier og film som presenteres i undervisningen*, står det i studieplanen. Det finnes også en litteraturliste med bøker og publikasjoner, samt film og tv-produksjoner. Listen er delt inn i de ulike fagområdene. Pensum er spesifisert i *Fototeknikk/ Digital bildebehandling og Kunstteori og Fotohistorie*.

Utdanningstilbudets organisering beskrives i studieplanen som emnebasert. Emnene beskrives som tverrfaglige, og undervisningsformene beskrives som forelesninger, workshop, prosjektløsning, veiledning og evaluering. Vurderingsformen beskrives her som bestått / ikke bestått. Det finnes beskrivelser studieplanen av hvordan vurderingene gjøres. Det er beskrevet evaluering / vurdering i veiledningsform som er en del av vurderingen.

Emnelærer og faglig leder utarbeider i felleskap en gjennomføringsplan der tidsplan for forelesninger, workshops og veiledning, og evaluering, men også oppgaver med kravspesifikasjoner og henvisninger til aktuelt læringmateriell.

Det er et krav om at studenten skal lage en arbeidsbok, der de dokumenterer sin egen arbeidsprosess. Denne skal også brukes til refleksjon og for å dokumentere teknikk, prosess og resultat.

Eksamen skal vurderes med karakterene A–F, mens oppgaver og emner ellers skal vurderes som bestått / ikke bestått. Under *Emne A og B* står det at «*prøve og sær emne karaktersettes*».

Tilbyder beskriver hvilke av undervisningsformene og arbeidsmetodene som er lærerstyrte eller lærerstøttet i studieplanen.

Vurdering

Utdanningstilbudets navn er blitt vurdert tidligere (jf. kriterium 1).

Innledningen gir en grei innføring i skolens ståsted, men vi foreslår endring i 4. avsnitt «Vi vektlegger å jobbe med større arbeider for å tydeliggjøre enkeltstudentens prosjekt» i stedet for «lengre serier». Emnene består i 4–5 ukers bolker, men det står ikke noe sted i studieplanen hvor mye arbeid som forventes av studenten i hvert enkelt emne, eller hvor mange av emnene som må vurderes til bestått for å kunne bestå studieløpet. Det er en tabell med timefordeling i de ulike emnene side 9 og 10 i studieplanen der det oppgis antall timer per emner. Her er ikke antall arbeidstimer for studentene oppgitt under hvert enkelt emne, men det følger en timefordeling for hele utdanningen på hvor mye av undervisningen som er lærerstyrt i form av forelesninger (800 timer), praksisbasert undervisning og veiledning (1000 timer), oppgaveløsninger (850 timer) og avgangsutstilling- eksamen, (350 timer). Det totale antallet timer for utdanningen er 3000 timer, som tilsvarer en toårig fagskoleutdanning. Ut ifra denne beskrivelsen er det ikke tydelig nok hvor stor arbeidsmengde som er forventet av studenten pr emne. En tydelig oversikt over antall fagskolepoeng og summering av disse må komme fram i samme tabell. Det er vanskelig å anslå om arbeidsmengden for studentene er realistisk uten å vite hvor mange timer studentene har til disposisjon i forhold til utdanningens innhold.

Læringsutbyttebeskrivelsene har blitt vurdert tidligere (jf. kriterium 2) og sammenheng mellom plan og læringsutbytte for de ulike emnene vurderes senere (under kriterium 7).

Norsk Fotofagskole må gjennomgående erstatte begrepet læringsmål til læringsutbytte i studieplanen på grunn av nye forskrifter fra NOKUT. Det er læringsutbyttet som skal beskrives, og ikke læringsmålene.

Undervisningsmetoder og arbeidsformer vurderes senere (jf. kriterium 8).

Studieplanen beskriver emnestrukturen tilfredsstillende. Det er relevante problemstillinger og fokusområder innen fotografiet i studieplanen, og dette er tilfredsstillende beskrevet i tabellene i fagplanen.

Vi mener at lærestoffet som tilbyder presenterer hovedsakelig er relevant. Pensum er spesifisert innenfor temaene «*Fototeknikk/digital bildebehandling*» og «*Kunstteori og Fotohistorie*». Det burde kanskje informeres om hvilken utgave av bøkene skolen bruker, slik at studentene vet hvilken utgave det undervises etter. Utvalget av lærestoff er relevant. Vi mener imidlertid at det bør suppleres. Pensumet bør inkludere nasjonalt og internasjonalt stoff om nyere samtidsfotografi og videokunst. Disse er viktige områder for fagfeltet i dag, og bør derfor inkluderes i utdanningen for å gjøre den mer oppdatert og relevant.

«Studiefagpoeng» er ikke et kjent begrep. I følge Kunnskapsdepartementets forskrift om fagskoleutdanning skal tilbyderne benytte «fagskolepoeng» på fagskoleutdanninger og underliggende emner.

Vurderingsformer og eksamen vurderes senere (jf. Kriterium 13).

Studieplanen er omfattende, og beskriver utdanningens innhold på en forståelig måte, men den er ikke tydelig nok når det kommer til hvor mye arbeid studenten må legge ned for å bestå hvert enkelt emne og studieåret.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- endre «studiefagpoeng» til «fagskolepoeng»
- tydeliggjøre totalt antall fagskolepoeng for eksempel i tabellen over timefordeling per emne, slik at man kan se hvor mange fagskolepoeng utdanningen gir sammenlagt
- tydeliggjøre krav til hvilken arbeidsmengde som forventes av studenten for å bestå hvert emne og studieåret som helhet
- gjennomgående erstatte begrepet læringsmål med tilsvarende læringsutbytte i studieplanen

Tilbyder bør:

- vurdere vårt råd om å oppdatere litteraturlisten til å inkludere norsk og internasjonal lærestoff om nyere samtidsfotografi, både innen kunstfotografi og dokumentarfotografi, og også videokunst
- vurdere forslaget om endring i 4. avsnitt til «Vi vektlegger å jobbe med større arbeider for å tydeliggjøre enkeltstudentens prosjekt.»

3.3.2 Sammenheng mellom plan og læringsutbytte (kriterium 7)

«Utdanningstilbudets innhold skal være dekkende og relevant for å nå læringsmålene og aktuell i forhold til utviklingen innen yrkesfeltet.»

Presentasjon

I studieplanen presenteres en emnebasert hovedstruktur delt inn i «*Gjennomgående Emner, A, B og C*» og «*Emne 1–15*», samt «*Emne 16*», som er eksamen. «*Emne 1–15*» er hovedstrukturen i undervisningen og baserer seg på 3–5 ukers emner. Tilbyder beskriver enkelte emner av mer teknisk karakter til å vare i to uker. Emnene beskrives av tilbyder som tverrfaglige, og det er vektlagt at alle emnene skal ivareta utviklingen av ferdigheter, kunnskaper og generell kompetanse hos studenten. Alle emnene skal inneholde forelesninger, workshop, prosjektløsning og veiledning, samt vurdering.

Emnene beskrives som praktiske og kreative, med teoretisk forståelse, og der hver enkelt students begrunnelse for faglige valg vektlegges. Det blir gitt praktiske oppgaver i fotografi, med ulike fokusområder med tanke på fotografiets historie og rolle i samfunnet, men også den teoretiske konteksten vektlegges i undervisningen.

Videre presenterer tilbyder tre «*Gjennomgående emner*»: *Emne A - Kunstteori*, *Emne B - Fotohistorie*, og *Emne C - Postproduksjon*. Disse emnene beskrives av tilbyder som emner som strekker seg over hele studieløpet, og er en del av de øvrige emnene det undervises i.

Alle emnene, «*Emne 1–16*» og «*Gjennomgående emner*», er beskrevet med forklarende tekst og en tabell med undervisningens innhold og mål, samt vurderingsform og prøveform.

«Emne A, *Kunstteori og praksis*» undervises fra 1.–4. semester, og det undervises i kunstteori, kunsthistorie og kunstfilosofiske tema. En språkliggjøring av enkeltstudentens prosjekt vektlegges og etterstrebes både gjennom skriftliggjøring individuelt og i felles gjennomgang på skolen.

«Emne B *Fotohistorie*» undervises fra 1–2 semester. Dette emnet tar for seg fotohistorien fra dets oppfinnelse fram til i dag. Studentene skal gjennom dette bevisstgjøres, slik at studentenes integritet som fotografer støttes, og gi dem grunnlag for å se egne bilder i et historisk perspektiv.

«Emne C, *Postproduksjon*» beskriver hvordan det undervises i nødvendige verktøy og ferdigheter som kreves for å ferdigstille bilder etter opptaket. Emnet undervises fra 1–4. semester, der undervisningen 1.–2. semester består av ferdighetsprøver og oppgaver, mens 3. og 4. semesters undervisning beskrives som individuelt tilpasset veiledning tilpasset studentenes prosjekter.

«Emne 1 *Grunnleggende Fototeknikk*», «Emne 2 *Introduksjon til kunstfotografi*» «Emne 3, *Iscenesettelse 1*» og «Emne 4, *Identitet*», er emner som gir innføring i problemstillinger innen fototeknikk og teoretiske aspekter rundt kunstfotografiet. Disse følges opp i «Emne 11 *Iscenesettelse 2*»,

«Emne 5, *Eget Prosjekt*» Emnet skal utvikle studentens bevissthet og refleksjon rundt egne arbeider. Emnet tar for seg ulike presentasjonsformer for kunstnerisk utforming og tekstlige og språklige fremstillinger. Fra og med dette prosjektet, forventes det at studenten skriver prosjektbeskrivelser til oppgavene. Det undervises i skriving fra og med emne 5, «*Eget prosjekt*» gjennom skrivekurs og workshops, slik at studentene får innføring i hvordan skrive om eget arbeid i Artist-statements, prosjektbeskrivelser og søknader. For øvrig skal studenten i dette emnet formulere, utvikle og formidle et avgrenset prosjekt basert på en egen ide. Følges opp i «Emne 13 *Eget Prosjekt 2 Portfolio*», der eksamensarbeidet skal begynne å formuleres.

«Emne 6 *Dokumentar 1*» Emnet tar for seg dokumentarfotografiets rolle i samfunnet, men også fotografiets rolle i kunstgalleriet. Man er opptatt av fotografiets rolle som øyenvitne til verden, og hvordan man kan fortelle en historie med bilder gjennom en serie. Emnet dokumentar følges opp i «Emne 10 *Dokumentar 2*», der fokuset er dokumentarfotografiet i nyere kunst

«Emne 7 *Public Art*» Kunst i offentlig rom. Her vektlegges diversiteten mellom kunst som utsmykning og kunst som fenomen i samfunnet gjennom for eksempel street-art.

«Emne 8 *Film 1*» Emnet er en innføring i opptak med digital speilrefleks med filmfunksjon, samt innføring i klippeteknikk i Adobe Premiere. Fokus på hva som skiller filmmediet fra fotomediet. Følges opp i «Emne 12 *Film 2- Performance*», der tilbyder vektlegger det fortellende i filmen og filmatisk dramaturgi.

«Emne 9 *Landskap*» Studentene blir introdusert for landskapsfotografiet og dets retninger. Landskap som estetiserende blick, eller landskap som kommentar til politiske og sosiale forhold som påvirker landskapet. Her er det også opplæring i å bruke storformatkamera 4x5.

«Emne 14 *Utsmykning*» Site specific fotoprojekt, der studenten skal utvikle et konsept for en fotografisk utsmykning. Studenten skal få praktisk erfaring med utsmykning og kunnskap om hvordan å kommunisere en oppdragsgivers visjon. Studenten får undervisning i kontemporære utsmykninger og man ønsker å bevisstgjøre rundt dette emnet. Fokus på entreprenørskap.

«*Emne 15 Nye Medier*» Emnet skal ta for seg mulighetene som ligger i nye medier som alternative visningssteder. Studentene får også kunnskaper om å bygge sin egen nettplattform.

«*Emne 16 Avgangsutstilling og eksamen*» Eksamen er et egendefinert kunstprosjekt der studenten får tett oppfølging i form av veiledning. Studenten leverer også en portfolio med minst fem av emnene presentert i mappe. Studentene må ha «Artist Statement» først i mappa. Eksamensarbeidet ender opp i avgangsutstilling, der studenten presenterer et kunstnerisk arbeid i egenvalgt medium.

Vurdering

Alle emnene er beskrevet med begrunnelse for sin relevans, og forholder seg til måter man arbeider på innen kunstfeltet. Relevansen for disse er i enkelte emner mer synlige enn andre, for eksempel *Emne 5* og *Emne 13*, som går direkte på å forme sitt eget prosjekt og finne sitt eget ståsted som kunstner. Det er også fokus på skriving for å kunne formulere eget prosjekt. En skriftliggjøring av eget arbeid er nødvendig med tanke på entreprenørskap. Begge disse emnene er relevante for både de som søker seg videre til høyere utdanning innen fotokunst og de som velger å jobbe selvstendig som kunstfotograf etter endt utdanningsløp.

«*Emne 7 Public Art*» og «*Emne 14 Utsmykning*» er etter vår mening direkte knyttet opp mot oppdrag som er relevante etter endt utdanning. Det er også et godt utgangspunkt for de som velger å søke seg videre til høyere utdanning. I «*Emne 14 Utsmykning*» har man fokus på entreprenørskap i større grad enn de andre emnene. Dette fordi studentene vil etter endt utdanning kunne få oppdrag fra offentlige eller private aktører, der det er tydelige retningslinjer for bestillinger av verk og økonomiske rammer. Dette er aktuelt også innenfor andre oppdrag studentene kan få etter endt utdanning i sitt videre yrkesliv.

«*Emne 15 Nye Medier*» Vurderer vi som nødvendig for at studentene skal kunne markedsføre sin egen praksis i markedet.

Alle emnene bør gi et godt utgangspunkt for å søke seg videre til høyere utdanninger innenfor fotokunst, og også å starte opp egen praksis innen kunstfotografi. Det er synliggjort arenaer som er relevante for å finne arbeid i form av oppdrag innen utsmykning.

Vi mener det er en god sammenheng mellom plan og læringsutbyttene i fagplanen. Hvert av emnene bygger på hverandre, og det er et solid arbeid når det kommer til studentenes progresjon i studiet. Temaene i fagplanen er relevante for fagfeltet, og det er også lagt opp på en god og hensiktsmessig måte. Men vi mener altså det er mangler i studieplanen når det kommer til vektlegging av salg og markedsføring og kunnskap om entreprenørskap, jf. kriterium 2 (læringsutbytte) og 3 (utdanningstilbudets relevans).

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må legge større vekt på salg og markedsføring, og kunnskap om entreprenørskap som innhold i utdanningen.

3.4 Undervisning, tilrettelegging og arbeidsformer

3.4.1 Undervisningsformer og arbeidsmetoder (kriterium 8)

«Undervisningsformer og arbeidsmetoder skal være tilpasset opptakskrav og mål.

- Lærernes undervisningsformer og studentenes arbeidsmetoder skal være varierte og bygge på den modenheten studentene har oppnådd som elev eller lærling i videregående opplæring. Alle former og metoder skal beskrives, herunder tilrettelegging for og gjennomføring av e-læring og fjernundervisning.»

Presentasjon

Tilbyder presenterer undervisningsformer og arbeidsmetoder med utgangspunkt i en emnebasert hovedstruktur, der Emne 1–15 har en varighet på 3–5 uker. Noen emner som er av mer teknisk karakter varer i to uker. Emnene beskrives som tverrfaglige.

Det står i studieplanen at undervisningsformer og arbeidsmetoder i alle emnene består av forelesninger, workshoper, prosjektløsning, veiledning og evaluering. Vurderingsformen er beskrevet som bestått / ikke bestått.

Tilbyder krever at studentene fører arbeidsbok der de dokumenterer egen arbeidsprosess, samler informasjon om teknikk, prosess og resultat, samt reflekterer over egen arbeidsprosess.

Videre presenterer tilbyder tre «Gjennomgående emner», *Emne A - Kunstteori*, *Emne B - Fotohistorie*, og *Emne C - Postproduksjon*. Disse emnene beskrives av tilbyder som emner som strekker seg over hele studieløpet, og er en del av de øvrige emnene det undervises i.

Tilbyder beskriver et opplegg med individuell veiledning, og at det er et skille mellom veiledning med emnelærer og en semesterveiledning som skal gjøres av enten faglig leder eller ekstern kunstner / fotograf. Det beskrives videre at regelmessige samtaler med studentene brukes til å kartlegge studentenes faglige utvikling. Gruppearbeid nevnes også som arbeidsform.

Hvordan emnene vurderes blir kort beskrevet under «*Evaluering av undervisningen og studentenes prestasjoner*». Videre er alle emnene presentert i egne tabeller for å synliggjøre undervisning og læringsutbytte.

Vurdering

Tilbyders beskrivelser av skolens organisering og arbeidsformer er god. Det er veldig bra at studentene har krav om arbeidsbok som dokumenterer deres arbeidsprosess.

Tilbyder bør endre «*Gjennomgående Emner, flere semester*» til «*Hovedemner*». Vi mener at dette vil øke forståelsen for hva disse emnene er, da de er sentrale i de øvrige emnene i utdanningsløpet.

Undervisningsformene er i hovedsak greit beskrevet, men det er noen uklarheter i emnene A, B og C som tilbyder må rette opp i:

- Det er uklarheter rundt bruken av begrepene vurdering og evaluering. Det må avklares hva som er vurderinger og hva som er evaluering.

- Vi mener også at det ikke er tydelig hva som er arbeidskrav i planen, da dette også står under rubrikken «*Evaluering*» i studieplanen. Finnes det arbeidskrav for å få emnene bestått? Vi kan ikke se at dette finnes i studieplanen.
- Er det noe krav til hvor mange av emnene som må vurderes til bestått for å fullføre studieåret?
- I studieplanen står det at Emne A og B har en «*prøve og særemne karaktersettes*». Hva mener tilbyder med dette?

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- klargjøre bruken av begrepene evaluering og vurdering
- fastsette tydelige arbeidskrav til hvert av emnene for å tydeliggjøre hva som forventes av studenten
- oppgi i studieplanen hvor mange av emnene som må bestås for å fullføre studieåret
- klargjøre begrepet «*prøve og særemne karaktersettes*» for emne A og B i studieplanen

Tilbyder bør endre navnet på «*Gjennomgående emner*» til «*Hovedemner*»

3.4.2 Det pedagogiske opplegget (kriterium 9)

«Det pedagogiske opplegget skal sørge for oppfølging av studentene både som gruppe og som individ og skal så langt det er mulig og rimelig, tilrettelegges etter enkeltstudenters særskilte behov.»

Presentasjon

I studieplanen vektlegger tilbyder at opplæringen skal tilpasses den enkelte studentens faglige nivå og utvikling. Derfor vektlegger de individuell veiledning. Tilbyder skiller mellom oppgaveveiledning, som gjøres av emnelærer, og semesterveiledning, som gjøres av faglig leder eller eksterne kunstnere / fotografer. I semesterveiledningen er det fokus på studentens faglige utvikling gjennom hele studiet. Tilbyder beskriver også en rutine for regelmessige individuelle samtaler. Disse samtalene skal brukes til å kartlegge tekniske og kunstneriske problemstillinger studenten møter i sin faglige utvikling. Disse samtalene gir tilbyder god mulighet til å tilpasse undervisningen til hver enkelt student, slik det står vektlagt i studieplanen. Dette er nødvendig både på grunn av at studentenes prosjekter er unike og at skolen vektlegger at studenten skal finne sitt personlige uttrykk, og å sikre studentene en mer dyptgående feedback på sin faglige fremgang.

Tilbyder beskriver også gruppearbeidets rolle i utdanningen. Her vektlegges studentenes evne til samarbeid for å skape et godt læringsmiljø, som ivaretar studentene også som gruppe. Her beskriver tilbyder et fokus på å skape et miljø der studentene aktivt hjelper hverandre med oppgaveløsning og tekniske problemer gjennom kollokviegrupper og felles vurdering, samt veiledning også i grupper.

Tilbyder beskriver også grep de gjør med tanke på læringsarbeidet ved skolen, blant annet fokus på klare, målbare kriterier for innleveringer og oppgaver, og måten progresjonen i studieåret er lagt opp på.

Tilbyder beskriver hvordan de tilrettelegger for studenter med hørselshemming og studenter med lese- og skrivevansker. Studenter med hørselshemming får tilrettelegging i form av teknologiske hjelpemidler, og studenter med lese- og skrivevansker får i størst mulig grad presentere muntlig. Tilbyder beskriver tett oppfølging av studentene i form av samtale ved psykososiale vanskeligheter. Tilbyder gjør det også mulig å fullføre oppgaver på lengre tid som en mulig løsning i noen tilfeller. Det er beskrevet at om studentene av ulike grunner ikke klarer å fullføre et emne kan få utsatt dato for innlevering. Dette gjelder for alle med gyldig grunn, det vil si sykdom, psykososiale forhold etc. Skolen beskrives også som tilpasset.

Vurdering

Vi finner at tilretteleggingen for studentene er godt tilpasset, og at den utstrakte bruken av samtaler i oppfølging av enkeltstudentene er god. Det er også bra at det er et synlig fokus på hvordan skolen arbeider med det sosiale miljøet gjennom faglige aktiviteter.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.4.3 Praksis (kriterium 10)

Praksis skal være beskrevet i planen som ethvert annet faglig element, og være relatert til de kvalifikasjoner studenten skal få gjennom sin utdanning.»

Presentasjon og vurdering

Utdanningen inneholder ikke praksis. Se kriterium 8 for vurdering av arbeidsformer.

3.4.4 Undervisningspersonalets størrelse (kriterium 11)

«Undervisningspersonalet må være stort nok og stabilt nok til å gjennomføre fastsatt undervisning.»

Presentasjon

I søknaden opplyser tilbyder at de har minst to årsverk tilknyttet utdanningstilbudet på 40 studenter (20 + 20). I følge oversikten over undervisningspersonalet som er tilknyttet utdanningstilbudet, opererer tilbyder med en stillingsprosent i utdanningstilbudet på 225 %. I følge tilbyder er forholdstallet forsvarlig, basert på erfaringer fra skolens nåværende undervisningstilbud.

Vurdering

Vi finner det oppgitte forholdstallet som tilfredsstillende. Tilbyder oppgir ikke i søknaden et opplegg for vikarer ved sykdomsfravær. Imidlertid, med kjennskap til skolens økonomi, virksomhetshistorie og fremtidsretting antar og forutsetter vi at de har et system for dette.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.4.5 Undervisningspersonalets kompetanse (kriterium 12)

«Undervisningspersonalet som skal være knyttet til utdanningstilbudet må samlet ha kvalifikasjoner til å gi den undervisning som følger av planen.

Undervisningspersonalet må dokumentere:

- formell eventuell realkompetansevurdert utdanning som er høyere enn det det undervises i, dog aldri lavere enn tilsvarende toårig fagskoleutdanning
- pedagogiske kvalifikasjoner utdanning og erfaring på det nivå som undervisningen krever
- digital kompetanse i det omfang som undervisningen krever
- yrkeserfaring som gjør at undervisningen knyttes opp mot, og relateres til, dagens yrkesfelt.»

Presentasjon

I tabellen over undervisningspersonalet, oppgis deres formelle utdanning, pedagogiske kvalifikasjoner, digital kompetanse og relevante yrkeserfaring.

Vedlagt som kravspesifikasjon har tilbyder gitt et skriv om lærerkompetanse ved norsk fotofagskole. Av dette skrivet fremgår det at skolen krever «høye faglige kvalifikasjoner», i form av formell utdanning og/eller bred erfaring, og vektlegger engasjement og evne til å formidle sine kunnskaper.

Vurdering

Vi mener at lærerkompetansen synes god i den vedlagte tabellen. Dette ville imidlertid blitt bedre synliggjort dersom det tydelig gikk frem av tabellen hva slags faktisk kompetanse de ulike lærerne har. Vi foreslår at kompetansekrav 1/2/3/4 erstattes (eller om nødvendig flyttes opp til sine respektive overskrifter) med det som utgjør kompetansen, for eksempel gjennomførte aktuelle kurs eller erfaring.

Dette er særlig viktig siden tilbyder ikke har lagt ved en kravspesifikasjon for den kompetansen undervisningspersonalet tilknyttet *kunstoffotografi* må ha. Tabellen er generell, har få målbare krav, og fremstår derfor bare i liten grad som en faktisk kravspesifikasjon. Kravspesifikasjonen skal inneholde klare føringer på hvilke kvalifikasjoner undervisningspersonalet skal ha, og må være forpliktende når tilbyder skal ansette undervisningspersonale. Det vedlagte dokumentet inneholder generelle retningslinjer, ikke klare krav/forpliktelser som også kan etterprøves. Tilbyder har allerede et kompetent personale de kan tilknytte utdanningen, men må utarbeide kravspesifikasjonen for *kunstoffotografi*.

Vi er enige med tilbyder i at bred faglig erfaring / yrkeserfaring er en sentral kvalifikasjon. Årelang praktisk erfaring er godt nok og kan tilsvare formell utdanning innen fagfeltet. Vi tror at undervisningspersonale med slik erfaring gjør en god jobb i et praktisk, estetisk fag, som kunstoffotografi er. Det er imidlertid viktig å også kunne formidle sin kunnskap, derfor er det gledelig at hele undervisningspersonalet oppfyller kravet om pedagogiske kvalifikasjoner.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må utforme en konkret kravspesifikasjon for undervisningspersonalet.

Tilbyder bør i tabellen føre opp hva som har gitt undervisningspersonalet den kompetansen de står oppført med, heller enn å oppgi generelle samlebetegnelser.

3.5 Eksamen og vitnemål

3.5.1 Eksamens- og vurderingsordningene (kriterium 13)

«Eksamens- og vurderingsordningene skal være tilpasset utdanningstilbudet og dets mål.»

Presentasjon

Utdanningen er bygd opp av 16 emner (1–16) og tre gjennomgående kurs (A–C). I følge studieplanen vil hvert emne vurderes som bestått/ikke bestått.

Emne 16–Eksamen/Avgangsutstilling er studentenes slutteksamen og består av a) eksamensarbeid b) portfolio. Portfolio vil telle 20 % og det individuelle eksamensarbeidet 80 %. I vurderingen av *emne 16* benyttes gradert skala fra A til F. Eksamen (emne 16) vurderes av to eksterne sensorer, utdanningens faglige ansvarlige og to lærere.

Vurdering

Emne 16, som utgjør slutteksamen etter to år, er tilfredsstillende beskrevet med hensyn til arbeidskrav og vurdering. Det er imidlertid noen uklarheter knyttet til eksamen:

- Må alle emnene (1–15 og A-C) være godkjent for å gå opp til avsluttende eksamen (16)?
- Hvilke rettigheter har studenten hvis han/hun ikke får godkjent? Er det mulig å levere en omarbeidet versjon av eksamen?
- Det forutsettes at studentene leverer et felles produkt/avgangsutstilling med individuelle prosjekter. Hvordan vurderes gruppearbeidet med avgangsutstillingen?

Vi mener at en felles avgangsutstilling er bra måte å ha en avsluttende eksamen på.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må:

- klargjøre rettighetene studenten har ved avsluttende eksamen, hvis studenten får *ikke bestått*
- klargjøre eventuelle arbeidskrav for å gå opp til eksamen
- klargjøre gruppearbeidets vektning ved vurderingen

3.5.2 Sensorenes kvalifikasjoner (kriterium 14)

«Sensorer skal ha kvalifikasjoner som sikrer at vurderingen av studentene skjer på en upartisk og faglig betryggende måte.»

Presentasjon

Tilbyder har en kravspesifikasjon til eksterne sensorer, hvor det kreves at sensor er habil, har ervervet seg kunnskap om utdanningen, har relevant faglig kompetanse på lik linje med lærerne og ikke har tilknytning til tilbyder.

Vurdering

Tilbyder oppgir at sensorene skal ha relevant faglig kompetanse på lik linje med lærerne. Ettersom kravspesifikasjonene til utdanningens lærere er fraværende / ikke fagspesifisert, og derfor vurdert som ikke tilfredsstillende i kriterium 12 (undervisningspersonalets kompetanse), er også dette kriteriet ikke tilfredsstillende besvart.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må utforme en kravspesifikasjon til sensorene som sørger for og tydeliggjør at sensorene har riktig faglig bakgrunn for å vurdere denne spesifikke utdanningen.

3.6 Infrastruktur

3.6.1 Undervisningslokalene (kriterium 15)

«Lokalene inklusive spesialrom, utstyr og infrastruktur skal være tilstrekkelige i antall og størrelse til at undervisningen kan gjennomføres som forutsatt.

- Det gjelder både egne og leide lokaler. Utrustningen må være slik at den bidrar til å yrkesrette utdanningstilbudet.»

Presentasjon

Tilbyder har 1200 kvm lokaler i Trondheim i form av studioer, mørkerom, undervisningsrom og studentarbeidsplasser med datamaskiner og oppdatert spesial-programvare for fotografi.

Skolen disponerer også printere og skannere, som studentene kan benytte seg av.

I tillegg har skolen kantine og bibliotek. Skolen har åpent til 23.00 hver dag, inklusive helger.

Vurdering

Skolen har meget gode undervisningslokaler sentralt i Trondheim. Undervisningsrom, arbeidsplasser, valg av utstyr med oppdatert programvare og gode fellesområder er meget tilfredsstillende for et godt

læringsutbytte. I tillegg er flere utdanninger samlet et sted og gir mulighet for å ha kontakt med studenter på andre utdanninger.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.2 IKT-tjenester (kriterium 16)

«Tilbyders IKT-tjenester må ha tilstrekkelig kvalitet og omfang til at opplæringen kan gjennomføres som forutsatt.»

Presentasjon

Tilbyder har datalabber med stasjonære datamaskiner med internettilgang og relevant programvare for fotografer. Tilbyder oppgir at maskin- og programvare er som i bransjen og faget for øvrig, og at de ikke har kapasitetsproblemer hverken for lærere eller studenter

Tilbyder har et eget intranett, hvor studenter og lærere har tilgang til timeplaner, oppgaveinnleveringer, kursregnskap, booking av studioer og fagplaner. Innlogging til intranettet kan gjøres utenfra lokalene gjennom skolens hjemmeside.

Vurdering

Skolen har en vel fungerende IKT-tjeneste som vi anser som tilfredsstillende for behovene til en oppdatert læring og kravene i yrkeslivet.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.3 Tilgang på aktuell informasjon (kriterium 17)

«Studentene og lærerne må ha god nok tilgang på tjenester som sikrer aktuell informasjon.»

Presentasjon

Tilbyder har et eget bibliotek og studenter/lærere har tilgang til Internett/intranett, som sikrer behovet for aktuell informasjon i utdanningen.

Vurdering

Et fungerende intranett med aktuell informasjon og tilgang utenfor skolens lokaler er i dag et nødvendig krav til informasjonsbehovet for studenter og lærere. Skolen har et bra informasjonstilbud.

Det er også bra at skolen har et eget bibliotek med aktuelle bøker og tidsskrifter.

Konklusjon

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.4 Faglig samarbeid (kriterium 18)

«Tilbyder skal ha lokalt eller regionalt samarbeid med yrkesfeltet, eller være med i faglige nettverk som knytter utdanningstilbudet opp mot samfunns- og næringsliv.»

Presentasjon

Tilbyder oppgir at de har et omfattende samarbeid med faglige nettverk og næringslivet for alle sine studier, og *kunsthøyskolen* skal kunne dra nytte av dette nettverket.

I søknaden oppgir tilbyder en rekke eksempler på aktuelle samarbeidsprosjekter. Disse favner fra lokale til regionale prosjekter, institusjoner og festivaler. Tilbyder informerer også om at studentene er aktive med individuelle prosjekter, og utstillinger på kafeer og gallerier.

Skolen har en intensjonsavtale med Kunstakademiet på NTNU om utveksling av forelesere og bruk av infrastruktur.

Vurdering

Vi vet at fagskolen holder til i samme bygg som Atelier Ilsvika, som de oppgir som aktuell for samarbeid. Vi anser det som heldig at undervisningslokalene er så nært tilknyttet et relevant faglig miljø, og håper tilbyder vil benytte seg av denne særstillingen.

Skolen oppgir å ha opparbeidet et godt samarbeid med aktører i samfunnsliv og næringsliv, deriblant faglige nettverk og festivaler. Av søknaden fremkommer det imidlertid ikke noe om disse nettverkene eller forbindelsene til næringslivet, ei heller hvordan kunsthøyskolen skal nyttiggjøre seg dem. Vi mangler også en vurdering av hva det faglige samarbeidet så langt har resultert i for fagskolen.

Konklusjon

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må redegjøre for hva som ligger i deres omfattende samarbeid og faglige nettverk, og hvordan dette vil tjene *kunsthøyskolen*.

Tilbyder bør synliggjøre resultatet av det faglige samarbeidet.

3.7 Oppsummerende vurdering og konklusjon fra de sakkyndige

Tilbyder må:

- fjerne «2 år» fra utdanningstilbudets navn
- endre beskrivelsen av læringsutbyttet
- rydde opp i terminologien for læringsutbytte
- legge større vekt på salg og markedsføring, og kunnskap om entreprenørskap i studieplanen (kriterium 6) og læringsutbytte (kriterium 2)
- tydeliggjøre om design og håndverk kvalifiserer til opptak på *kunstfotografi*
- endre «studiefagpoeng» til «fagskolepoeng»
- tydeliggjøre totalt antall fagskolepoeng for eksempel i tabellen over timefordeling per emne, slik at man kan se hvor mange fagskolepoeng utdanningen gir sammenlagt
- tydeliggjøre krav til hvilken arbeidsmengde som forventes av studenten for å bestå hvert emne og studieåret som helhet
- gjennomgående erstatte begrepet læringsmål med tilsvarende læringsutbytte i studieplanen
- legge større vekt på salg og markedsføring, og kunnskap om entreprenørskap som innhold i utdanningen
- klargjøre bruken av begrepene evaluering og vurdering
- fastsette tydelige arbeidskrav til hvert av emnene for å tydeliggjøre hva som forventes av studenten
- oppgi i studieplanen hvor mange av emnene som må bestås for å fullføre studieåret,
- klargjøre begrepet «prøve og særemne karaktersettes» for emne A og B i studieplanen
- utforme en konkret kravspesifikasjon for undervisningspersonalet
- klargjøre rettighetene studenten har ved avsluttende eksamen, hvis studenten får *ikke bestått*
- klargjøre eventuelle arbeidskrav for å gå opp til eksamen
- klargjøre gruppearbeidets vektning ved vurderingen
- utforme en kravspesifikasjon til sensorene som sørger for og tydeliggjør at sensorene har riktig faglig bakgrunn for å vurdere denne spesifikke utdanningen
- må redegjøre for hva som ligger i deres omfattende samarbeid og faglige nettverk, og hvordan dette vil tjene *kunstfotografi*

Tilbyder bør:

- vurdere vårt råd om å oppdatere litteraturlisten til å inkludere norsk og internasjonal lærestoff om nyere samtidsfotografi, både innen kunstfotografi og dokumentarfotografi, og også videokunst
- vurdere forslaget om endring i 4. avsnitt til «Vi vektlegger å jobbe med større arbeider for å tydeliggjøre enkeltstudentens prosjekt.»
- endre navnet på «Gjennomgående emner» til «Hovedemner»
- i tabellen føre opp hva som har gitt undervisningspersonalet den kompetansen de står oppført med, heller enn å oppgi generelle samlebetegnelser
- synliggjøre resultatet av det faglige samarbeidet

Tilbudet anbefales ikke godkjent.

4 Tilvarsrunde

NOKUT mottok 29. januar 2014 tilbakemelding fra søkeren, på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport. Den sakkyndige komiteen vurderte tilsvaret 6. februar 2013.

Under presenterer vi søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen, de sakkyndiges tilleggsvurdering, samt en tilleggsvurdering gjort av NOKUT.

4.1 Søkerens tilbakemelding

Innledning

Vi takker for en saklig og godt begrunnet sakkyndig rapport. Kommentarer, innspill og må og bør punkter vil bidra til å skjerpe studiets kvalitet for skolen og framtidige studenter.

Alle forandringer som angår reglement og studieplan justeres på plass, og oversendes sammen med tilsvaret som vedlegg. I tilsvaret lister vi opp kommentarer til alle må og noen bør punkter.

Utdanningstilbudets navn (kriterium 1)

Navn på utdanningstilbudet er endret fra «2år Kunstfotografi» til: «Kunstfotografi»

Revideringen finnes på side 3, under «Navn på Utdanningstilbudet» og er forandret gjennom resten av dokumentet.

Læringsutbytte (kriterium 2)

Rapporten etterlyser en opprydding i terminologien for Læringsutbytte. Her er Læringsmål fullstendig byttet ut med Læringsutbytte gjennom hele planen.

Videre er det gjort noen tilføyelser og revideringer av punktet: UTDANNINGSTILBUDETS LÆRINGSUTBYTTE FOR FERDIGHETER, KUNNSKAPER OG KOMPETANSE, s8.

Komiteen etterlyser et sterkere fokus på entreprenørskap da studentene går ut i et konkurranseutsatt arbeidsliv etter utdanningen. Dette er et viktig poeng. Vår intensjon har hele tiden vært å ha et praktisk fokus på hvordan en skal navigere og etablere seg i arbeidslivet etter skolen. Dette har tydeligvis ikke kommet godt nok fram i utdanningsplanen, og vi håper at følgende justeringer gjør dette tydeligere:

- s8. Under beskrivelsen av Læringsutbytte i definisjonen av Generell Kompetanse innen Kunstfoto er denne setningen lagt til: « En må også kunne etablere egen bedrift og markedsføre seg som selvstendig aktør i bransjen.»
- s8. Under Kunnskap er følgende punkter forandret fra «kjenne til» til «Ha kunnskap om»:
 - «Ha kunnskap om grunnleggende teknikker og programvare for layout og presentasjon til web og egne trykksaker »
 - «Ha kunnskap om lover og regler for etablering av egen virksomhet, kontrakter for fotograf/kunstner og prinsippene for enkel kalkulasjon og prising av verk.»

- s9. Under beskrivelsen av Ferdigheter er følgende punkt lagt til: «Kunne beherske økonomiplanlegging, salg og markedsføring av fotografiske tjenester og verk.»
- s9. Under beskrivelsen av Generell Kompetanse: «Kunne etablere og promotere egen selvstendig virksomhet.»

Utdanningstilbudets relevans (kriterium 3)

Under punktet for Utdanningstilbudets Relevans etterlyses det også mere fokus på salg, markedsføring og entreprenørskap. I tillegg til tydeliggjøringen av dette temaet beskrevet i det ovenstående punktet kriterium 2 har vi gjort følgende forandringer i studieplanen.

s12. Under emnebeskrivelsen av Emne A Kunstteori og Praksis er følgende setning føyd til: «Kurset legger også vekt på å gi studenten innsikt i hva som kreves i en kunstnerisk praksis, og praktisk informasjon om hvordan kunstscenen fungerer i dag, og hvordan en kan livnære seg av kunstneriske verk og tjenester.»

I skjemaet i rubrikken for Læringsutbytte under Ferdighet er det lagt til punktet: «Kunne beherske økonomiplanlegging, salg og markedsføring av fotografiske tjenester og verk.»

s19. I skjemaet for Emne 5 - Eget Prosjekt er følgende punkt føyd til under Ferdighet på Læringsutbytte: Kunne beherske økonomiplanlegging, salg og markedsføring av fotografiske tjenester og verk.

Under Generell Kompetanse er det lagt til punktet: Kunne etablere og promotere egen selvstendig virksomhet.

s21. Under emnebeskrivelsen av Emne 7 - Public Art er følgende setning føyd til: «Emnet inneholder en egen modul med skrivetrening som fokuserer på utforming av søknader for prosjektstøtte fra offentlige og private institusjoner.»

I skjemaet er det synliggjort under Undervisningens innhold med punktet: Workshop skrivetrening prosjektsøknad.

Under Generell Kompetanse er det lagt til punktet: Kunne etablere og promotere egen selvstendig virksomhet.

s27. Under emnebeskrivelsen av Emne 13 - Eget Prosjekt 2 er følgende setning føyd til: «I tillegg til å videreutvikle Eget Prosjekt legges det vekt på etablering av Egen Praksis med workshop, forelesninger og veiledning for etablering av egen bedrift, utarbeidelse av bedriftsplan og markedsplan.»

I skjemaet er det synliggjort under Undervisningens innhold med punktet: Workshop bedriftsetablering og bedriftsplan.

Under Generell Kompetanse er det lagt til punktet: Kunne etablere og promotere egen selvstendig virksomhet.

s28. I skjemaet for Emne 14 - Utsmykking er følgende punkt føyd til under Ferdighet på Læringsutbytte: Kunne beherske økonomiplanlegging, salg og markedsføring av fotografiske tjenester og verk.

Under Generell Kompetanse er det lagt til punktet: Kunne etablere og promotere egen selvstendig virksomhet.

s29. I skjemaet for Emne 15 - Nye Medier er følgende punkt føyd til under Generell Kompetanse på Læringsutbytte: Kunne etablere og promotere egen selvstendig virksomhet.

Samlet sett sørger altså Emne A Kunstteori og Praksis for å holde fokus på disse problemstillingene i løpet av hele skoleløpet. Så sørger Emne 5 - Eget Prosjekt og Emne 7 - Public Art for relevant og praktisk øvelse i andre semester. I fjerde semester er entreprenørskap og økonomi i høysetet med alle de tre kursene Emne 13, 14 og 15 før eksamen, som alle har fokus på dette.

Opptakskrav (kriterium 4)

Viser til vedlagt revidert reglement.

Planen for utdanningstilbudet (kriterium 6)

Vi tar komiteens tilbakemeldinger til etterretning og endrer følgende etter råd fra komiteen:

- Studiefagpoeng er endret til Fagskolepoeng i utdanningsplanen.
- Læringsmål er som tidligere nevnt også erstattet med Læringsutbytte.
- Formuleringen «Vi vektlegger det å jobbe med større arbeider som er med på å tydeliggjøre enkeltstudentens prosjekt.» på side 4. er forandret etter råd fra komiteen.
- Vi tar rådet om å oppdatere litteraturlisten til etterretning og jobber med dette i tiden framover.
- En tydeliggjøring og visualisering av forholdet mellom antall timer per kurs, andel egenarbeid/oppgaveløsning pr. student og antall fagskolepoeng pr. emne er nå vist samlet i tabellen på side 10.
- En presisering og forklaring av krav til arbeidsmengde som forventes av studentene og hva som kreves for å bestå emner og kunne gå opp til eksamen er lagt til i et nytt avsnitt på side 11 i studieplanen.
 - Krav til å gå opp til eksamen: Viser til revidert reglement.

Sammenheng mellom plan og mål (kriterium 7)

Også på dette punktet etterlyses mer fokus på salg og markedsføring, og vi håper med grepene beskrevet ovenfor i svaret til kriterium 2 og 3 at vi viser en økt vektlegging av entreprenørskap og markedsføring i utdanningstilbudet.

Undervisningsformer og arbeidsmetoder (kriterium 8)

Under dette punktet etterlyser komiteen en klargjøring av begrepene vurdering og evaluering. Her har vi byttet ut vurdering med sluttvurdering i skjemaene for emnebeskrivelsene. Språklig sett er Evaluering og Vurdering innholdsmessige like begreper, og vi ser at dette kunne være forvirrende i framstillingen i planen. Ved å bruke Sluttvurdering tydeliggjør det at det er den totale vurderingen av om arbeidet i emnet møter kravene for oppgavene og om oppgaven eller emnet er bestått eller ikke. Evaluering dreier seg om de elementene som drøftes og analyseres av faglærer, student og medstudenter.

Vi er litt usikker på hva SK forventer på må-punktet om arbeidskrav. Studiets arbeidsmengde er vist under oversikten for timefordeling i studieplanen, og studentene er gjennom søknadsprosessen informert om hva et fulltidstudium krever av innsats. De konkrete arbeidskravene for hvert enkelt emne er designet for god utnyttelse av de overordnede antall timer for studiet.

Som vist i teksten på side 11 er det ingen krav til hvor mange emner som må bestås for å fullføre studieåret. Men for å få støtte til utdanningen fra Lånekassen må studenten ha et tilfredsstillende oppmøte og bestå stor nok andel av kursene.

Begrepet «prøve og særemne karaktersettes» i skjema for emne A og B er forandret til kun å beskrive hva som brukes som grunnlag for sluttvurderingen av emnet under Evaluering: prøve og særemne. Så beskrives hvordan dette sluttvurderes under Sluttvurdering: Karakter A-F.

Undervisningspersonalets kompetanse (kriterium 12)

Komiteen etterlyser kravspesifikasjon for undervisningspersonalet. Det har blitt tilføyd en egen tekst om dette over skjemaet for undervisningspersonell for utdanningstilbudet. Se vedlegg.

Eksamens- og vurderingsordningene (kriterium 13)

Viser til reglementet om adgang til å gå opp til eksamen.

Vi praktiserer ikke mulighet til ny eksamen fordi det er vanskelig ved en praktisk eksamen å reetablere samme betingelser. Unntak er ved sykdom eller annen alvorlig hendelse. Dette er omtalt i reglementet.

Gruppearbeidet vektet ikke ved eksamen. Det er de individuelle arbeidene som vurderes.

Sensorenes kvalifikasjoner (kriterium 14)

Kravspesifikasjon til sensorer er tilføyd under kravspesifikasjon til undervisningspersonale. Se vedlegg.

Faglig samarbeid (kriterium 18)

Norsk Fotofagskoles kontakter, nettverk og samarbeidspartnere er med på å gi studentene ved Kunstfotografi kjennskap og tilgang til det profesjonelle kunstmiljøet i byen. Studentene får møte og bli kjent med kunstnere og fotografer som jobber i fagfeltet i dag. Studentene får erfaring med å arrangere og stille ut arbeider på en profesjonell arena sammen aktive kunstnere gjennom prosjekter som Trondheim Open, samarbeid med Atelier Ilsvika, Rake kunstnerfelleskap, studentene ved KiT, Blunk visningsrom, ISFIT m.fl. Flere av våre studenter har fått seg jobber i de mange kulturbedriftene rundt oss og som resultat av kontakter knyttet til arrangement studentene har vært med på.

Norsk Fotofagskole er bidragsyter og deltager i Trondheim Open, Trondheims kulturlivs felles visning av aktiviteten i byen. Her knytter studentene kontakter til profesjonelle kunstnere og får vist seg fram sammen profesjonelle. Norsk Fotofagskole har et godt renommé i byens kultursegment, og er den eneste skolen ved siden av KiT som har blitt invitert til å være med i Trondheim Open.

Norsk Fotofagskole har et tett samarbeid med Trondheim Dokumentarfestival. Alle våre studenter får festivalpass, og vi samarbeider med festivalen om foredragsholdere, slik at verdensnavn som kommer til festivalen kommer innom skolen og underviser/holder workshops med studentene våre. Til neste år er det planlagt en utstilling med studentarbeider under festivalen sponset av Adressa.

NFFS og KiT har i flere år hatt et fruktbart samarbeid. Mads Gamdrup ved KiT var konsulent for søknaden for 1 år Kunstfotografi og etter det har de vært en god samarbeidspartner for Fotofagskolen. Skolene utveksler og inviterer hverandre til relevante forelesninger. Skolene har avtaler om utveksling og bruk av diverse teknisk utstyr og materiale, som kommer studentene til gode. Studentene ved NFFS inviteres til å bruke KiTs rikholdige kunst-bibliotek. Studentene ved NFFS og KiT inviterer hverandre til utstillinger og arrangementer de har. Dette gir studentene ytterligere kontakt med det profesjonelle kunstlivet.

Studentene får erfaring med å forholde seg til oppdragsgiver, brukergruppe og kunstnerisk konsulent gjennom steds spesifikke utsmykkingsoppdrag med eksterne kunder. Skolen har erfaring med flere slike prosjekter fra tidligere og vil med Kunstfotografi få muligheten til å gjennomføre og følge opp slike forespørsler på et høyere nivå og integrert med den faglige progresjonen på utdanningen.

4.2 Sakkyndig tilleggs vurdering

4.2.1 Presentasjon og vurdering

Utdanningstilbudets navn (kriterium 1):

Tilbyder har endret navnet på utdanningstilbudet fra 2 år *Kunstfotografi* til *kunstfotografi*, og har også endret dette gjennomgående i utdanningsplanen. Dette punktet i vurderingen er dermed tilfredsstillende.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Læringsutbytte (kriterium 2):

Tilbyder har byttet ut begrepene læringsmål med læringsutbytte, slik at læringsutbytte er begrepet som brukes gjennom hele utdanningsplanen. I tillegg har tilbyder synliggjort hvor de har gjort endringer i studieplanen. Vi vurderer endringene som tilfredsstillende.

I vår vurdering etterlyste vi større fokus på markedsføring, salg og entreprenørskap. Tilbyder har justert studieplanen, og vi vurderer disse justeringene som tilfredsstillende.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Utdanningstilbudets relevans (kriterium 3):

Under dette punktet etterlyste vi mer fokus på salg, markedsføring og entreprenørskap. Tilbyder har justert utdanningsplanen med tanke på dette på en grundig og hensiktsmessig måte. Vi vurderer denne justeringen som tilfredsstillende.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Opptakskrav (kriterium 4):

I vår vurdering etterlyste vi design og håndverk som et alternativ til kvalifikasjon for opptak. Tilbyder har tatt dette til følge, og design og håndverk står nå som et alternativ til kvalifikasjon for opptak. Vi vurderer denne justeringen som tilfredsstillende.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Planen for utdanningstilbudet (kriterium 6):

Tilbyder har tatt komiteens tilbakemeldinger til følge, og har endret studiefagpoeng til fagskolepoeng i utdanningsplanen, samt endret begrepet læringsmål til læringsutbytte. Tilbyder tar også bør-punktet om å oppdatere litteraturlisten til etterretning, og arbeider med dette i tiden framover. Tilbyder har rettet opp med tanke på arbeidsmengde i timer og antall fagskolepoeng på side 10 i utdanningsplanen. Tilbyder har også gjort presiseringer og forklaringer med tanke på forventet arbeidsmengde for studenten. Vi mener at alle disse justeringene er gjort på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder har gjort noen presiseringer i reglementet vedrørende kravene til å gå opp til eksamen. Vi mener at disse presiseringene ikke er tydelige nok. Vi mener at tilbyder må kreve at studenten består alle emnene for å kunne gå opp til eksamen og også for at studentene skal kunne få vitnemål. Dersom studenten ikke har bestått alle emnene og eksamen, kan skolen gi en karakterutskrift.

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Sammenheng mellom plan og mål (kriterium 7):

Vi viser til vurderingen av kriterium 3. Vi finner justeringene som er gjort i utdanningsplanen som tilfredsstillende.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Undervisningsformer og arbeidsmetoder (kriterium 8):

I vår vurdering etterlyste vi en klargjøring rundt begrepene vurdering og evaluering. Tilbyder har gjort justeringer i skjemaene for emnebeskrivelse i utdanningsplanen. Vi finner fortsatt disse begrepene forvirrende, og foreslår at tilbyder i stedet for begrepet evaluering, kan bruke begrepet vurderingsform. Vi mener at dette tydeliggjør hvordan emnet vurderes. Vurderingsformene er tilfredsstillende, men begrepene er forvirrende og bør derfor endres.

Tilbyder etterspør også hva de sakkyndige mener med arbeidskrav. Vi mener at arbeidskrav for eksempel kan være prosjektbeskrivelse, praktisk arbeid i form av skisser og ferdig besvarelse/ presentasjon, eller det som ellers er relevant for hver enkelt oppgave. Ved å bruke arbeidskrav i hvert enkelt emne kan dere tydeliggjøre hva som kreves av studentene.

Vi mener også at skolen må kreve alle emnene bestått for at studenten skal kunne bestå studieåret, motta vitnemål, og kunne gå opp til eksamen.

Nei, kriteriet er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Undervisningspersonalets kompetanse (kriterium 12) og sensorenes kompetanse (kriterium14):

I vår vurdering etterlyste vi en kravspesifikasjon for undervisningspersonalet, samt sensorenes kompetanse. Tilbyder presenterer en god og forståelig kravspesifikasjon over ønskede kvalifikasjoner, og også en tabell som viser de ansattes kompetanse. Vi mener dette er gjort på en tilfredsstillende måte.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Eksamens- og vurderingsformene (kriterium 13)

I vår vurdering etterlyste vi en klargjøring av hvor mange emner som må bestås for å kunne gå opp til eksamen, samt rettighetene til studenten ved avsluttende eksamen. Vi ba også om en klargjøring av vektning av gruppearbeidet ved vurderingen. Tilbyder sier i sitt reviderte reglement at antallet beståtte emner ikke har betydning for hvorvidt studenten får gå opp til eksamen, og hvorvidt studenten får vitnemål. Vi finner ikke dette tilfredsstillende. Det bør, mener vi, være krav om at alle emnene skal være bestått for å få vitnemål og for å kunne gå opp til eksamen.

Tilbyder beskriver at eksamen er av praktisk karakter, og derfor er vanskelig å ta på nytt. Dette finner vi ikke tilfredsstillende. Eksamensarbeidet har utgangspunkt i en fordypningsoppgave, og det er en tydelig kravspesifikasjon i reglementet av hva som kreves av studenten til eksamen. I og med at eksamen både er en arbeidsprosess innenfor et tidsrom og eksaminering, mener vi at tilbyder må tilby studenter som ikke består eksamen minst ett tilbud om å ta eksamen på nytt. Da burde studenten ha mulighet til å ta dette på nytt i regi av skolen, og kunne følge undervisning og bruke tilgjengelig veiledning på vanlig måte.

Vi finner det problematisk at gruppearbeidet ikke vektet ved eksamen. Intern sensor vil her ha mulighet til å justere karakteren i samarbeid med sensor. Den øvrige vektningen ved eksamen er ellers tilfredsstillende. Dere har redegjort for vektningen slik vi ba om, men vi tenker at skolen bør vurdere å vekte gruppearbeidet også, da dette vil oppleves som mer rettferdig for hver enkelt student.

Nei, kriteriet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Faglig samarbeid (kriterium 18)

Vi etterlyste i vår vurdering en redegjørelse for hva som ligger i deres omfattende samarbeid og faglige nettverk og hvordan dette vil tjene *kunstfotografi*. Tilbyder redegjør godt for dette i sin tilbakemelding, og vi finner redegjørelsen tilfredsstillende.

Ja, kriteriet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

4.2.1 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Fagskoleutdanningen *kunsthøyskolen* anbefales ikke godkjent.

Tilbyder må:

- endre eksamensreglementet slik at alle emner må bestås for å kunne gå opp til eksamen og motta vitnemål. Studenter som ikke består alle emnene kan få en karakterutskrift (kriteriene 6, 8 og 13)
- gi studentene mulighet til å ta eksamen på nytt minst en gang (kriterium 13)

Tilbyder bør:

- endre begrep fra «evaluering» til «vurderingsform» (kriterium 8)
- innføre begrepet arbeidskrav for emnene (kriterium 8)
- vekte gruppearbeid ved eksamen (kriterium 13)

4.3 NOKUTs tilleggsvurdering av reglementet

4.3.1 Presentasjon og vurdering

Tilbyder fikk tilbakemeldinger om forhold som måtte endres i reglementet sammen med utkast til sakkyndig rapport. Med tilsvaret til rapporten sendte tilbyder inn nytt reglement, vedtatt av styret 27. januar 2014. De forholdene som NOKUT påpekte i sin forrige vurdering av reglementet er rettet opp, og NOKUT anser det som tilfredsstillende. Ved vår opprinnelige vurdering har vi imidlertid oversett forhold i reglementet som ikke er tilfredsstillende, og som må rettes opp for at tilbyder skal få godkjenning for utdanningstilbudet.

Eksamen og vitnemål

Det fremgår av reglementet at emnene vurderes til bestått/ikke bestått, og at denne informasjonen vil fremgå på vitnemålet. Det stilles imidlertid ikke krav om at emnene bestås for at studenten skal kunne ta avsluttende eksamen og få vitnemål. Tilbyder skal gjennom skolens vurderings- og eksamensordninger kontrollere at studentene oppnår læringsutbytte med utdanningen. Dersom en student som ikke består emnene får anledning til å ta avsluttende eksamen, kan vedkommende få vitnemål uten å ha dokumentert at læringsutbyttet for utdanningen er oppnådd. Dette er ikke en tilfredsstillende ordning. Tilbyder må stille krav om at alle emnene er bestått for at en student skal kunne ta avsluttende eksamen. Informasjonen om hva som skal fremgå på vitnemålet må derfor også endres. Forskrift om fagskoleutdanning stiller krav om at antall fagskolepoeng skal fremgå av vitnemålet. Vi gjør oppmerksom på at fagskoletilsynsforskriften, vedtatt av NOKUTs styre 12. desember 2013, også stiller krav til hvilken informasjon som skal fremgå av vitnemålet. Denne søknaden er ikke vurdert i henhold til den nye forskriften, men som eksisterende tilbyder av fagskoleutdanning, plikter dere å tilfredsstille de til enhver tid gjeldende krav. Til deres informasjon har Nasjonalt fagskoleråd utarbeidet maler for vitnemål som om kort tid vil publiseres på www.vox.no.

Studenter som ikke består alle emnene kan få utstedt karakterutskrift for de emnene som er bestått.

Studenter som ikke består vurderingen i et emne eller på avsluttende eksamen skal ha mulighet til å ta emnet/eksamen på nytt. Det fremgår ikke av reglementet at dette er mulig, og ut fra tilsvaret fremgår det at det ikke er mulig å ta avsluttende eksamen på nytt. Tilbyder må endre reglementet, slik at det er

mulig for studentene å ta ny eksamen (kontinuere). Det er vanlig at samme eksamen kan tas totalt tre ganger, og studentene må få minst ett nytt forsøk på å bestå eksamen/emnet.

Klageadgang

Klager på enkeltvedtak skal behandles av styret eller en særskilt klagenemnd. Klagenemnda skal bestå av minst tre personer og det er styret som skal sammensette klagenemnda så den innehar nødvendig kompetanse. I henhold til fagskoletilsynsforskriften skal det sitte en studentrepresentant i klageinstansen.

I 6.1 og 6.2 fremgår det at klager behandles av rektor/administrativ leder i samarbeid med faglig leder for studiet. Dette er ikke en tilfredsstillende ordning, og punktene må endres. Klage på resultat av søknad om opptak og klage på resultat av søknad om innpassing og fritak skal enten behandles av styret eller av en klagenemnd. Det er hensiktsmessig at dere kun benytter én klageinstans for ulike typer klager, og i så fall bør styret behandle også disse klagenene.

I 6.3 står det at rektor/administrativ leder og faglig leder også skal behandle klager på vurdering av obligatoriske oppgaver. Klage på en faglig vurdering skal behandles av nye sensorer. Rektor og faglig leder kan fungere som nye sensorer, forutsatt at de har den nødvendige faglige kompetansen. Punktet må imidlertid omformes slik at det fremgår at klage over karakterfastsetting (bestått/ikke bestått) behandles av nye sensorer.

4.3.2 Konklusjon

Reglementet er ikke funnet tilfredsstillende.

Tilbyder må

- stille krav om at alle emnene skal bestås for at studenten skal kunne ta avsluttende eksamen og få vitnemål
- gi studentene mulighet til å ta eksamen på nytt minst en gang
- oppdatere informasjonen om hva som skal fremgå av vitnemålet slik at dette tilfredsstillende forskrift om fagskoleutdanning og fagskoletilsynsforskriften
- gi informasjon om hva slags dokumentasjon som er tilgjengelig for studenter som ikke består utdanningen
- endre bestemmelsene om klagebehandling i 6.1, 6.2 og 6.3 slik at klager blir behandles i henhold til bestemmelsene i forvaltningsloven

4.4 Tilsvar til NOKUTs tilsagn om godkjenning av utdanningen

Tilbyder mottok 14. februar 2014 et tilsagn om godkjenning av *kunsthfotografi*. For å få et vedtak om godkjenning av utdanningen, måtte Norsk Fotofagskole AS sende et reglement som viser at de har etterkommet må-punktene som de sakkyndige og NOKUT påpekte.

NOKUT mottok 13. mars 2014 tilbakemelding og et revidert reglement fra søkeren. Tilbyder informerer om at de har innfridd alle kravene, unntatt kravet om at studenten ikke kan avlegge eksamen uten at alle emnene er bestått.

Tilbyder har likevel gjort endringer i reglementet som vi finner tilfredsstillende. Vi anbefaler imidlertid at ordningen revurderes og omgjøres, slik at studenten ikke kan avlegge eksamen uten å ha bestått alle emnene. Dersom dette ikke gjøres, forutsetter vi at Norsk Fotofagskole AS tydelig informerer studenter, som vil avlegge eksamen uten å ha bestått alle emnene, om at de ikke vil motta vitnemål.

5 Vedtak

NOKUT ved direktøren anser de faglige kravene for godkjenning av *kunsthfotografi*, 120 fagskolepoeng stedbasert, ved Norsk Fotofagskole AS som oppfylt. NOKUT har derfor vedtatt å godkjenne søknaden.

Vedtaket gjelder utdanningstilbudet som er beskrevet i søknaden av 13. september 2013 og i tilsynsrapporten. Vedtaket gjelder for studiestedet i Trondheim.

Vedtaket er fattet med hjemmel i:

- Lov om fagskoleutdanning 20.06.2003 nr. 56
- Kunnskapsdepartementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning av 01.02.2010 nr. 96

6 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- søknad datert 13. september 2013, NOKUTs saksnummer 13/690-1
- tilsvar datert 29. januar 2014, NOKUTs saksnummer 13/690-11
- tilsvar datert 23. mars 2014, NOKUTs saksnummer 13/690-14

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søker oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

- **Kunstner, Aurora Sandlilje**
Sandlilje har kunstfaglig utdanning fra Oslo og Bergen. Hun har flere års erfaring fra undervisning i visuelle og teoretiske problemstillinger rundt fotografiet ved Oslo Fotokunstskole, og har også tatt PPU for å bedre sin formidlingsevne som lærer. For tiden har Sandlilje egen praksis innen kamerabasert kunst og performance og tar oppdrag som fotograf, skuespiller og instruktør.
- **Høgskolelektor, Per Anders Rosenkvist, Høgskolen i Oslo og Akershus**
Rosenkvist startet i 1976 fotobyrået Samfoto og arbeidet der i flere år. I 1995 var han med og startet fotojournalistutdanningen ved -tidligere- Høgskolen i Oslo. Sammen med kollega Bernt Eide, skrev han den første studieplanen for utdanningen og har i 20 år siden revidert og nyskrevet studieplaner ved høgskolen. Rosenkvist har også utarbeidet og gjennomført kurs for medieutdanninger i flere land, og har gjennom sitt virke etablert en stor profesjonsrettet kontakflate for utdanningen nasjonalt og internasjonalt.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.

Vedlegg 2:

Mandat for sakkyndige til faglig vurdering av søknad om godkjenning av utdanningstilbud

1. Det skal foretas en faglig vurdering av søknad om fagskolegodkjenning for utdanningstilbudet *kunstoffotografi* ved Norsk Fotofagskole AS.
2. Den faglige vurderingen skal foretas i henhold til kapittel 7 Standarder og kriterier for godkjenning av utdanningstilbud i Retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning.
3. Kriteriene, 1 – 18, er likeverdige og må vurderes som tilfredsstillende i forhold til et minimum av hva som forventes av kvalitet i fagskoleutdanning.
4. Den sakkyndige vurderingen baseres på tilbyders søknad og annet relevant skriftlig materiale som anses som nødvendig for faglig vurdering.
5. De sakkyndige skal ikke vurdere faglig kriterium 5.
6. Vurderingene må gis en tydelig begrunnelse og en entydig konklusjon og nedfelles skriftlig.
7. Den faglige vurderingen skrives inn i en rapport sammen med NOKUTs egen vurdering av styringsordning, reglement og kvalitetssikringssystemet. Det skrives en rapport for hvert utdanningstilbud. Rapporten danner grunnlag for NOKUTs vedtak.
8. Sakkyndig kan bli pålagt å utføre en tilleggsvurdering av søkers kommentar til den faglige vurderingen. Både søkers kommentar og eventuell sakkyndig tilleggsvurdering inngår i NOKUTs beslutningsgrunnlag.
9. Sakkyndig arbeider på oppdrag fra NOKUT og skal dermed ikke diskutere vurderingen i media eller med søker før vedtak er fattet.

NOKUTs godkjenning av fagskoleutdanning er hjemlet i

- Lov om fagskoleutdanning 20.06.2003 nr. 56
- Kunnskapsdepartementets forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning av 01.02.2010 nr. 96
- Kunnskapsdepartementets forskrift om fagskoleutdanning av 01.08.2013 nr. 942
- NOKUTs retningslinjer for kvalitetssikring og godkjenning etter lov om fagskoleutdanning av 26.01.2009